

Algemene Vergaderingen VVJ en AVBB
zaterdag 27 februari 2016, 9u45
Huis van de Journalist in Brussel
Alle VVJ-leden hartelijk welkom ! zie pagina 4

Een redactiestatuut voor elke redactie Mediahuis
Freelancers Think Media wachten op hun geld
Hoe geld verdienen met digitaal nieuws?
Imagedesk wordt groot
En Rudy Colère doet het voortaan wat rustiger aan

De Journalist

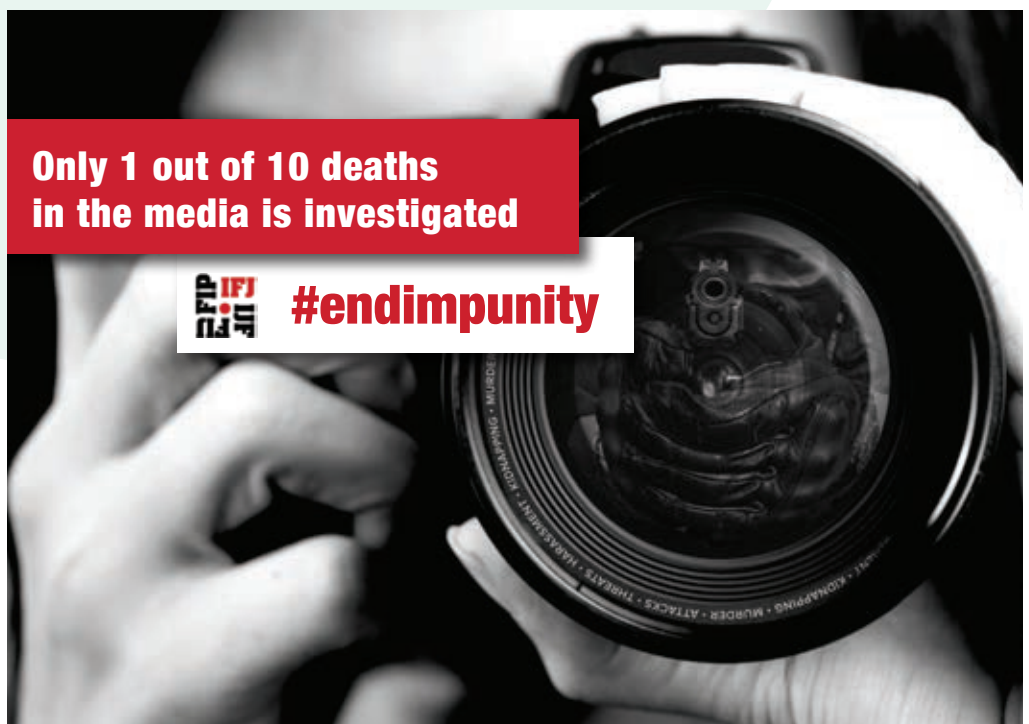
m a g a z i n e v a n d e V V J

De Journalist 197 - 29 januari 2016 - verschijnt maandelijks - v.u. Pol Deltour, Huis van de Journalist, Zennestraat 21, 1000 Brussel

(foto Antony Gevart /Belgimage)

UIT DE VVJ	3
ACTUEEL	
Redactiestatuten voor de vier kranten van Mediahuis	5
Digitaal aanbod VRT moet steunen op audiovisueel	6
Freelancers Think Media wachten op hun centen	7
Geld verdienen met digitale journalistiek	9
VRT stopt nieuws via teletekst	10
Imagedesk word ID/photoagency en claimt fair trade	11
Polen legt openbare omroep aan regeringsbanden	12-13
SERVICE	
Uitnodiging Algemene Vergaderingen VVJ en AVBB	4
Vlaams-Nederlandse Journalistenuitwisseling	6
Vlaamse Expertendatabank	7
Infomomenten VVJ & JournalistenLoket	8
MediaCafé over media in tijden van crisis	10
Digitaal: automatiseren achter het toetsenbord	16
IN GESPREK	
Rudy Colère gaat met pensioen	14-15
RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK	
D.S. c/ <i>Morsum-Magnificat.be</i> en Erik Verbeeck	17
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Kevin Major begint telkens <i>from scratch</i>	18
ONDER EMBARGO	19

De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Annick HUS
Monica MORITZ
Marleen SLUYDTS
Luc VANHEERENTALS
BELGA PICTURES
PHOTO NEWS

REDACTIESECRETARIAAT

Huis van de Journalist
Zennestraat 21
1000 Brussel
Tel. 02/777.08.40
Fax 02/777.08.49
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Marleen Sluydts
Zie adres hierboven
info@journalist.be

RECLAMEREGIE

Cathy Pletinckx
Zie adres hierboven
info@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Daddy Kate
Albert Van Cotthemstraat 54
1600 Sint-Pieters-Leeuw
Tel. +32 (0)2 378 09 39
Fax +32 (0)2 378 25 59
www.daddykate.be

Vlaamse Vereniging
van Journalisten

Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

Tegen de polarisering

We beleven tijden met een hoge polariseringsgraad. Vooral de migratiestroom en de moeilijke integratie van nieuwkomers plaatsen bevolkingsgroepen tegenover elkaar. De tegenstellingen uiteten zich in vinnige debatten, soms ook in geweld. De klimaatwijziging zorgt voor extra spanningen, en intussen neemt de kloof tussen rijk en arm verder toe. En dan flakkeren regelmatig de klassieke nationalistisch-communautaire breuklijnen nog op, onder meer in eigen land.

In tijden van polarisering zijn de media aangeschoten wild. Zeker wanneer ze tot het verkeerde kamp behoren. En feitelijk ook wanneer ze zich niet tot het goede kamp bekeren. Wie niet voor ons is, is tegen ons, is het basismotief van partijen aan elke kant van een oplopend conflict. Dat maakt het voor ernstige redacties en journalisten niet makkelijk om te werken. Elk verslag dat ze brengen, elke duiding die ze geven en elke opinie die ze formuleren wordt minutieus ontleed en afgewogen op de eigen waardenschaal van elke actor in een spanningsveld. En wordt de afwijking daarvan te groot bevonden, dan krijgt de journalist steeds sneller en almaar vaker een natte dweil in het gezicht. Dan heet hij onbekwaam, vooringenomen of zelfs te kwader trouw te zijn. Laatst noemde N-VA-voorman Bart De Wever een item in het VRT-programma *De Afspraak* – journalistiek perfect te verdedigen, maar het ging over een partijgenoot – “om van te kotsen”. Veel duidelijker kan de impact van politieke polarisering op de media niet zijn.

Na ‘Keulen’ was het weer van dat. De media kregen collectief het verwijt al te laat op de grootschalige aanrandingen van vrouwen te hebben gereageerd. Die media zouden bovendien doelbewust verzwijgen dat het om Noord-Afrikanen, Arabieren of asielzoekers gaat. Zo zitten ze zelfs in een boosaardig doofpotcomplot met politici en politieverantwoordelijken. Aldus de dominante berichtenstroom op sociale media. Om te beginnen: elke aanranding en elke diefstal die op oudejaarsnacht is gepleegd, is er een te veel, en moet worden bestraft. Dat viel ook in alle nieuwsmedia te lezen. Maar daarom zomaar bepaalde bevolkingsgroepen gaan stigmatiseren als verkrachters die onmiddellijk het land moeten worden uitgezet? Kom nu.

Van twee dingen een. Men kan niet de ene dag van de nieuwsmedia verwachten dat ze hoogst voorzichtig omgaan met de sociale media, om de dag nadien te vinden dat ze juist veel sneller met de sociale media moeten meegolven. Kranten en omroepen hebben er wel degelijk goed aan gedaan een paar dagen te temporiseren.

Net zoals ze er goed aan doen te blijven zoeken naar de juiste toedracht, context en verklaringen voor de feiten. Dat is geen al te ‘politiek correct’ zijn, dat is dan gewoon doen wat journalisten verondersteld worden te doen: correct informeren, en niet nodeloos polariseren. Artikel 27 van de Code van de Raad voor de Journalistiek formuleert het zo: “De journalist die persoonlijkheidskenmerken vermeldt zoals etnische oorsprong, huidskleur of seksuele geaardheid, vermijdt stereotypering, veralgemening en overdrijving, en zet niet aan tot discriminatie.” Die bepaling is vandaag relevanter dan ooit.

In diezelfde context is het ook een verademing dat mediabedrijven zelf wel blijven geloven in overleg en consensus. Zo is bij Mediahuis zopas voor elke krantentitel een redactiestatuut goedgekeurd, dat de verhoudingen tussen directie, hoofdredactie en redactie regelt. De *place to be* voor debat over journalistieke aangelegenheden is de redactieraad. Ook de nieuwe beheersovereenkomst voor de VRT bevestigt de rol van de redactieraad als platform voor journalistieke discussies. En ook bij Vlaams-Brusselse Media kan een redactiestatuut nu niet lang meer uitblijven. Zo kan het dus ook, in een almaar meer polariserende maatschappij.

Pol Deltour
Nationaal secretaris

Algemene Vergaderingen

VVJ – AVBB

Zaterdag 27 februari 2016

Huis van de Journalist, Zennestraat 21 in Brussel

9 u 30: onthaal met koffie

9 u 45: Algemene Vergadering AVBB

Agenda

1. Activiteitenverslag 2015, voorgesteld door de covoorzitters
2. Debat over actuele dossiers
3. Financiën: rekeningen 2015 en begroting 2016, voorgesteld door de secretaris-penningmeester; décharge van de bestuursleden
4. Varia

11 uur: Algemene Vergadering VVJ

Agenda

1. Activiteitenverslag 2015, voorgesteld door de voorzitter
2. Debat over actuele dossiers
3. Financiën: rekeningen 2015 en begroting 2016, voorgesteld door de secretaris-penningmeester; décharge van de bestuursleden
4. Varia

De voorzitters van de VVJ en AJP nodigen alle aanwezigen daarna uit voor een hapje en een drankje.

Praktisch

Alle erkende beroepsjournalisten die lidgeld betaalden voor 2016, kunnen de algemene ledenvergaderingen bijwonen met stemrecht.

Ook alle andere VVJ/AVBB-leden (stagiairs, oud-journalisten, persmedewerkers, houders van een T-kaart, studenten/docenten) zijn hartelijk welkom op de AV, maar zijn niet stemgerechtigd.

Model van volmacht

Maximaal 5 volmachten per aanwezig lid.

Ondergetekende,

stemgerechtigd lid met erkenningsnummer N

geeft hierbij volmacht aan

om in zijn/haar naam te stemmen op de A.V. van VVJ en AVBB van 27 februari 2016.

MEDIAHUIS waarborgt REDACTIONELE VRIJHEID voor haar kranten

Johan Rasking

De onafhankelijke werking van de vier redacties binnen Mediahuis – de uitgever van *De Standaard*, *Het Nieuwsblad/De Gentenaar*, *Het Belang van Limburg* en *Gazet van Antwerpen* – staat officieel op papier. Op 12 januari hebben de hoofdredacteurs en vertegenwoordigers van de verkozen redactieraden van de vier kranten samen met de directie van Mediahuis het redactiestatuut ondertekend.

Dat redactiestatuut bevat niet alleen belangrijke afspraken over de onafhankelijkheid van de redacties, maar ook over de relaties tussen journalisten, hun hoofdredactie en de uitgever. "Eigenlijk is die onafhankelijkheid van onze redacties een evidentie", zegt Gert Ysebaert, de ceo van Mediahuis. "Redactionele vrijheid was altijd al vanzelfsprekend binnen de uitgeversbedrijven Corelio en Concentra, die samen Mediahuis hebben gevormd. Maar dat historische gegeven is nooit zwart op wit op papier gezet. Als grote mediaspeler willen we onze verantwoordelijkheid nemen en hebben we de opmaak van het redactiestatuut beloofd. Nu is het eindelijk zo ver, en dat is een goede zaak."

Reeds kort na de oprichting van Mediahuis, in 2013, zijn de eerste, aftastende gesprekken tussen de nieuwe directie, de hoofdredacties en de vier redacties opgestart, op initiatief van de VVJ-delegaties. De afwikkeling ervan heeft wat meer tijd gevegd dan aanvankelijk gedacht. Zo moesten er vier representatieve redactieraden worden gevormd, na een verkiezing onder de collega-journalisten. En binnen Mediahuis gingen er vorig jaar veel tijd en energie naar de onderhandelingen over een nieuwe, uniforme cao voor alle journalisten (en bedienden).

De tekst van het redactiestatuut is identiek voor de vier krantentitels. Op één onderdeel na: voor elke krantentitel is een aparte Beginselverklaring opgesteld, die de identiteit en eigenheid van de (papieren en digitale) krant weergeeft. Goed om weten: voor dit onderdeel van het statuut hebben de hoofdredacteurs rechtstreeks met hun redactieraad overleg gepleegd, zonder tussenkomst van de directie.

Overleg

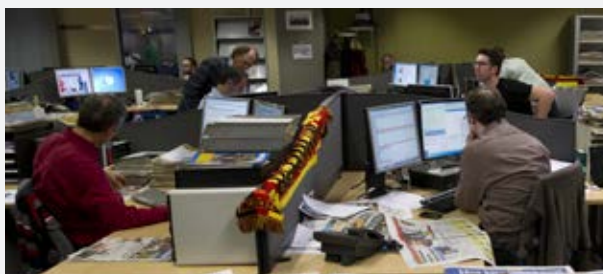
De journalisten bij Mediahuis beseffen maar al te goed dat de tekst van het redactiestatuut slechts waarde krijgt door een correcte toepassing ervan in de dagelijkse praktijk. Het komt er voor de redacties van *De Standaard*, *Het Nieuwsblad/De Gentenaar*, *Het Belang van Limburg* en *Gazet van Antwerpen* dus op aan om de mooie principes concrete werkelijkheid te laten zijn. Niet alleen bij het maken van de krant en de daarbij horende bijlagen en weekendmagazines, maar ook bij de online verslaggeving op de verschillende nieuwssites. De bewaking van het redactiestatuut ligt in de eerste plaats in handen van de betrokken hoofdredacteurs en de vier

redactieraden. Die redactieraden fungeren als 'antennes' op de werkvloer. Zij zijn de spreekbuis van wat er bij de journalisten leeft, en brengen hun bekommernissen, vragen en opmerkingen over bij de hoofdredactie en, indien nodig, bij de uitgever.

Bij conflicten zijn zij de bevoorrechte gesprekspartner. Ze kunnen op elk moment een gesprek aanvragen met de hoofdredactie en/of de uitgever. Het statuut bepaalt dat er sowieso minimaal tweemaal per jaar overleg moet zijn tussen de raad en de hoofdredactie.

Daarnaast kan een hoofdredacteur aan de redactieraad vragen om te bemiddelen met de uitgever als die niet op een lijn zit met de hoofdredactie over de toepassing van het statuut.

De uitgever van zijn kant verbindt er zich toe om een strikt onderscheid te handhaven tussen de redactionele berichtgeving en commerciële inlassingen, zoals advertenties of publieportages. Hij onthoudt zich ook van elke druk op of inmenging in de berichtgeving en engageert zich ertoe om (politieke) druk van buitenaf af te weren.

Op elk van de vier redacties fungeert een redactieraad als gesprekspartner voor hoofdredactie en directie.

(foto Kristof Van Accom /Belgalmage)

Deontologie

Bij de benoeming van een nieuwe hoofdredacteur moet de uitgever voorafgaand overleg plegen met de redactieraad, die hem een advies aflevert (en daarbij de nodige discretieplicht in acht neemt). Bij het ontslag van de hoofdredacteur wordt de redactieraad rechtstreeks door de uitgever ingelicht.

Opgelet: de redactieraden hebben geen rol te spelen in sociaal-economische dossiers, zoals onderhandelingen

over loon- en arbeidsvoorwaarden. Dat blijft het domein van de vakbonden, en ook de VVJ speelt hierin haar rol.

Tegenover de redactionele vrijheid staat de plicht om correct, betrouwbaar en evenwichtig te werken, volgens de journalistieke deontologie. Het statuut verwijst uitdrukkelijk naar de bestaande codes over journalistieke rechten en plichten, zoals de Code van de Raad voor Journalistiek, maar ook bijvoorbeeld naar het protocol over voorkennis en koersmanipulatie.

Tot slot, maar zeker niet de minst belangrijkste passage: het redactiestatuut blijft ook na een eventuele verkoop van een of meerdere kranten door Mediahuis overeind. De nieuwe eigenaar/uitgever is gebonden door deze tekst.

Deredactie.be wordt VRTNieuws.be

In de komende vijf jaar voert de VRT haar nieuwsopdracht 'technologieneutraal' uit. Dit betekent dat nieuws, informatie en duiding op alle relevante platformen te vinden moeten zijn, en dit gratis en voor iedereen.

Pol Deltour

Dat staat in de nieuwe beheersovereenkomst voor de VRT voor 2016-2020. De openbare omroep kan haar online nieuwsaanbod dus blijven ontwikkelen – een stevige steen des aanstoots nochtans voor de private nieuwsmedia. Zij zien in het gratis digitale aanbod van de VRT een lastige concurrent, die de ontwikkeling van eigen zakenmodellen voor online nieuws stevig hypothekeert.

Toch wordt de kranten en private omroepen ook tegemoet gekomen. Zo verandert *Deredactie.be* in de loop van 2016 in *VRTNieuws.be*, een explicietere naam. Ook belangrijk: "Het audiovisuele is het fundament van het digitale aanbod, met ondersteuning van grafiek, foto en tekst."

De VRT wordt in de beheersovereenkomst verder verplicht om meer samen te werken met de schrijvende pers. Dat kan een inhoudelijke samenwerking zijn, het delen van video of het gezamenlijk opzetten van innovatieprojecten. De VRT "verwijst mediagebruikers ook door naar relevante bijdragen van andere aanbieders van journalistiek, zowel printmedia als online initiatieven".

De nieuwe beheersovereenkomst neemt voor het overige, wat informatie betreft, de grote beginselen over uit vorige convenanten tussen de Vlaamse overheid en de omroep. "In een snel internationaliserende mediaomgeving, met een overaanbod aan informatie, is de publieke omroep de garantie op onpartijdige, onafhankelijke en betrouwbare informatie en duiding." Niettemin: "Betrouwbaarheid is geen verworvenheid, maar een blijvend aandachts-

punt." De VRT moet daarom blijven investeren in "onafhankelijke en kwaliteitsvolle journalistiek, met als kernwaarden: betrouwbaar, kwalitatief, accuraat, onafhankelijk van politieke partijen en drukingsgroepen, vrij van commerciële belangen, onpartijdig en diepgaand".

Klachtendienst

Meer specifiek wordt van de omroep gevraagd dat ze bijzondere aandacht besteedt aan buitenlandse berichtgeving en onderzoeksjournalistiek. Bij het inschakelen van externe experts, moet er worden gestreefd naar verscheidenheid. Ook "geïnformeerd burgerschap" is een richtsnoer. De VRT moet in dat verband "een grotere kennis beogen van de parlementaire democratie en de werking van de politieke instellingen in Vlaanderen, België, Europa en de wereld". Levensbeschouwelijke strekkingen worden geïntegreerd in het aanbod, onder meer in de vorm van een apart tv-programma en een wekelijks radioprogramma.

Nog dit: de Deontologische Adviesraad, die adviezen kan geven over de programma's van de Nieuwsdienst, zal zich eveneens uitspreken over klachten van mediagebruikers die de VRT via de klachtendienst ontvangt.

Volgens de nieuwe beheersovereenkomst moet de VRT het tegen 2020 met 30 miljoen euro minder doen. Een paar honderd banen staat zo op de tocht. Het blijft uitkijken naar de impact daarvan op de Nieuwsdienst en haar informatietaak.

De onderzoeksbeurs

WAT? – Een onafhankelijke vakjury verdeelt 22.000 euro onder de aanvragers. Doorslaggevende criteria: diepgang en originaliteit.

VOORWAARDEN – Een actueel en voor Vlaanderen en/of Nederland relevant onderwerp. Grondig onderzoek. Een duidelijke link naar de Lage Landen in het onderwerp, het onderzoek of bij de onderzoekers. Publicatiegarantie door een gevestigd medium.

HOE? – Download het aanvraagformulier op de website en dien je plan in vóór 1 februari. Uitgewerkte ideeën kunnen tot 15 januari éénmalig voor advies worden voorgelegd aan de Vereniging van Onderzoeksjournalisten. Info hierover via 'coaching@vvoj.nl'

Voor verdere informatie, het aanvraagformulier en het reglement van de beurs: belgie.nlambassade.org of www.vlaamsevertegenwoordiging.nl

Vraag 'm
aan vóór
1 februari
2016!

Gewezen freelancers Think Media wachten op betaling

Freelancers die werk hebben geleverd aan Think Media tijdens de periode dat het bedrijf in de regeling 'wet op de continuïteit van de onderneming' (WCO) zat, zullen hun facturen wellicht gehonoreerd zien. Facturen van vóór die periode moeten zo goed als zeker als 'verlies' worden geboekt.

Ivan Declercq - Pol Deltour

De VVJ vermeldde in haar jaarverslag (*De Journalist* nr. 196) dat, mee dankzij een door haar ingeschakelde advocaat, de openstaande rekeningen van freelance journalisten bij Think Media toch geïnd raken. Die formulering was te kort door de bocht, of minstens voorbarig, en leidde dan ook tot kregelige reacties bij de betrokken journalisten.

De realiteit is inderdaad genuanceerder. In principe zullen prestaties van freelancers die zijn geleverd tijdens de WCO (juni tot en met september 2015) worden betaald.

Dit zijn op grond van artikel 37 WCO-wet immers bevoorrechte schuldvorderingen. Uit een contact van de VVJ-advocaat met curator Greeve is gebleken dat er voldoende financiële middelen zijn om 'normaal gesproken' deze bevoorrechte WCO-schulden te betalen.

Werk dat vóór de WCO-periode is geleverd aan Think Media komt pas voor betaling in aanmerking als alle andere prioritaire schuldeisers (RSZ, btw, banken...) zijn betaald. In de praktijk komt het erop neer dat de niet bevoorrechte schuldeisers meestal niet kunnen worden voldaan, bij gebrek aan voldoende activa.

In tegenstelling tot contractuele werknemers, hebben freelance journalisten ook geen mogelijkheid om nog een vergoeding voor hun prestaties te bekomen van het FSO (Fonds Sluiting Ondernemingen).

De advocaat die door de VVJ in deze zaak van Think Media in de arm is genomen, Pieterjan Osaer, houdt de vinger

aan de pols en heeft contacten met curator Greeve. Op dit ogenblik is die laatste nog bezig met het verifiëren van alle schuldvorderingen. Nogal wat schuldeisers blijken immers niet altijd de correcte opsplitsing te hebben gemaakt tussen hun prestaties of leveringen van vóór en tijdens de WCO-periode. Dan moet hij dus telkens nagaan welke schuldvordering bevoorrecht is en welke niet, en dit ook verifiëren met de boekhouding van Think Media.

Freelancers die met btw werken, kunnen wel al hun voorgeschoten btw terugvorderen. Het is namelijk voldoende aan te tonen dat de klant (in casu Think Media) failliet is verklaard om de betaalde btw te kunnen recupereren.

Dat kun je onder meer bewijzen met een kopie van het vonnis van faillietverklaring en/of met je schuldvordering bij de curator. Een en ander geldt zeker voor de facturen van vóór de WCO. Na de uiteindelijke afwikkeling van het faillissement zal aan de curator ook een attest kunnen worden gevraagd voor de belastingen.

De VVJ-advocaat heeft de afgelopen maanden ook meermaals schriftelijk en telefonisch contact gehad met curator Greeve om er op toe te zien dat de afwikkeling van het faillissement, en in de eerste plaats het te gelde maken van de activa van Think Media Magazines, correct en in het belang van de schuldeisers verloopt. Mogelijk is het laatste woord daarover nog niet gezegd.

Expertise in beleggen?
Vraag het eens aan
Rosanne Vanpée.

zoek eens op
www.expertendatabank.be

Vlaanderen
gelijke kansen

Infomomenten 2016

Ook in 2016 hebben de **VVJ** en het **Journalistenloket** enkele leerrijke momenten in petto. Hier een voorlopig **overzicht**.
De activiteiten van het **Journalistenloket** zijn **toegankelijk voor iedereen**. Voor de **VVJ-infosessies** wordt **voorrang** gegeven aan **VVJ-leden**.

Meer informatie op Journalist.be en Journalistenloket.be

Februari

Mijn auteursrechten

8 februari – 19 u. in de Arteveldehogeschool (Voetweg 66, Gent)

Maart

Omgaan met stress en deadlines

9 maart – 19 u. in het Provinciehuis (Desguinlei 100, 2018 Antwerpen)

17 maart – 19 u. bij AVS Oost-Vlaamse Televisie vzw (Maaltekouter 5, 9051 Gent)

April

Big data en journalistiek

11 april – 19 u. in de AP Hogeschool (Campus Lange Nieuwstraat, Antwerpen)

Brand journalism – infosessie en debat

18 april – 19 u. in de Arteveldehogeschool (Gent)

Mei

Aansprakelijkheid van de journalist

2 mei – 19 u. in de AP Hogeschool (Campus Lange Nieuwstraat, Antwerpen)

Journalistiek en belastingaangifte

10 mei – 19 u. bij AVS Oost-Vlaamse Televisie vzw (Maaltekouter 5, 9051 Gent)

12 mei – 19 u. in het Provinciehuis (Desguinlei 100, 2018 Antwerpen)

Verlag van de NVJ-conferentie over de toekomst van freelancen *Geld verdienen met digitale journalistiek*

Hoe maak je journalistiek in het digitale tijdperk rendabel? Dat was de insteek van een conferentie die de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) op 14 januari organiseerde in Amsterdam. Onze verslaggeefster was erbij en aanhoorde diverse boeiende getuigenissen.

Annick Hus

Teun Gautier

Nederlandse freelance journalisten kunnen binnenkort mede-eigenaar worden van de **Coöperatie**. Wie mee in het initiatief investeert, kan een beroep doen op een waaiër van diensten. Concreet: kantoorruimte, groepsverzekeringen, zowel technische als praktische ondersteuning, het delen van camera's of auto's...

Met het initiatief wil Teun Gautier (ex-directeur van *De Groene Amsterdammer*) mensen ondersteunen die hij als de toekomst van de journalistiek ziet: de zelfstandigen. Tot nu werkt de journalist stevast in dienst van een uitgever. In de toekomst, voorspelt Teun Gautier, keren de rollen om en zullen uitgeverijen werken voor de journalisten. Volgens Gautier zijn het niet de journalisten die te lijden hebben van de huidige mediacrisis, maar wel de uitgeverijen.

De voormalige mediadirecteur lijstte recentelijk 52 manieren op waarop journalisten in het digitale tijdperk geld kunnen verdienen. Dat komt omdat de wijze van werken fundamenteel verandert. De productie gebeurt steeds vaker autonoom, via eigen online distributiekanaalen. Volgens Gautier kunnen journalisten daardoor ook makkelijker aan de slag gaan als consultant, spreker of onderzoeker.

Ook de reclame verandert. Om doelgroepen alsnog te kunnen bereiken, schakelen bedrijven steeds meer journalisten in om online te scoren, met *brand journalism* of bedrijfsjournalistiek. Veel freelancers zien hierin een bijverdienste – wat vragen doet rijzen over de onafhankelijkheid van de journalistiek. Ook fenomenen als *corporate donations* en *consultative journalism* maken de scheiding tussen journalistiek werk en reclame steeds dunner.

Chris Klomp

Chris Klomp is gespecialiseerd in live-verslaggeving vanuit de Nederlandse rechtbanken. Wat hij hoort en ziet, plaatst hij op Twitter, wat meteen één van zijn voornaamste inkomstenbronnen is. Wie de verhalen in de rechtbank live wil volgen, betaalt om toegang te krijgen tot het afgesloten Twitter-account **@realtwitcourt**. Volgens Klomp is het bijzonder makkelijk om op Twitter volgers te krijgen. Wat je zeker moet doen, is de juiste hashtags gebruiken. Natuurlijk is het ook relevant om op het juiste moment op de juiste

(foto Belga Image)

plek te zijn. Maar de manier waarop je verslag uitbrengt is wellicht het belangrijkste. Biedt informatie aan op een creatieve en duidelijke manier. Gewaagde invalshoeken kunnen enorm verrijkend én aantrekkelijk zijn. Maar Klomp verdient niet alleen zijn geld via social media. Hij verkoopt ook stukken via Reporters Online op Blendle. Klomp wil zich vooral profileren als merk: volgens hem is dat de enige manier om er als journalist bovenuit te steken. Enkel zo kun je een podium creëren voor je specialisatie en tot zichtbare meerwaarde komen.

Giel de Winter

Drie jaar geleden ontstond **Stuk.tv**, een platform waarop de kijker de inhoud bepaalt. Initiatiefnemer Giel de Winter kwam op het idee om een eigen online tv-zender te beginnen, toen hij voor de zoveelste keer eindeloos lag te staren naar enkele

saai tv-programma's. Op stuk.tv kan iedereen een opdracht invoeren, die vervolgens al dan niet wordt uitgevoerd in de vorm van een verfilming. In nauwelijks drie jaar tijd bouwde Giel samen met twee metgezellen het online tv-kanaal uit op YouTube. Inmiddels kan dat op ruim 900.000 volgers rekenen. Het drietal genereert ook inkomsten via adverteerders, die gretig op het initiatief zijn gesprongen. Spotify en iTunes zijn andere inkomstenbronnen, net als dj-optredens.

Petra Oudhoff

En hoe zit het met de **auteursrechten**? Petra Oudhoff, juriste bij de NVJ, beklemtoont hoe belangrijk het is dat je de rechten op je werk in eigen beheer hebt. In principe is dat bijzonder makkelijk wanneer je zelf de maker bent.

Het belet niet dat je als journalist je werk in licentie kunt geven en de exploitatierechten ervan kunt overdragen. In dat verband valt er een onderscheid te maken tussen de 'gewone' en de 'exclusieve' licentie. Sinds 1 juli 2015 is in Nederland voor een exclusieve licentie een schriftelijke overeenkomst vereist. Zo kun je ervoor zorgen dat je bijdragen op een gecontroleerde manier worden gepubliceerd, en beperk je dus misbruik. Alleen, zegt Petra Oudhoff, heeft De Persgroep zich op dit punt van zijn minst sympathieke kant getoond. Volgens de NVJ claimt De Persgroep bij haar freelancers een al te verre gaande overdracht van auteursrechten. Een klacht die in Vlaanderen bekend in de oren klinkt.

VRT-teletekst zet zwanenzang in

De VRT maakt komaf met de nieuwsvoorziening via teletekst. Door het internet is teletekst immers minder relevant geworden. Het wordt geen abrupt einde, de openbare omroep zal teletekst laten 'uitdoven'. VTM is er al twee jaar geleden mee gestopt.

Luc Vanheerentals

Het uitdooftscenario is begin januari aangekondigd door Mediaminister Sven Gatz (Open VLD) in de Mediacommissie van het Vlaams parlement. Steeds meer mensen gebruiken apps en internet om snel geïnformeerd te worden, waardoor teletekst als nieuwsmedium nog nauwelijks wordt gebruikt.

Het concept teletekst is in het begin van de jaren '70 ontwikkeld, voor de ondertiteling van televisieprogramma's. De BBC startte er als eerste mee, in 1973. Snel daarna werd het ook aangewend om nieuws te verspreiden. De toenmalige BRT ging ermee van start in 1980, VTM volgde in 1996. Teletekst heeft succes gekend, als snel nieuwsmedium. In 2005 bekeken 800.000 mensen nog dagelijks de teletekstpagina's van de VRT. Maar door het nieuwsaanbod online verloor het medium zijn relevantie als snelle nieuwsbron. De VRT beperkte het nieuwsaanbod de jongste jaren dan ook en integreerde de teletekst-journalisten in de onlineredactie. VTM is in 2014 al gestopt met het verspreiden van nieuws via teletekst. Grote nieuwszenders als CNN en BBC deden dat al eerder.

In 2010 was het aantal dagelijkse VRT-teletekstbezoekers al gedaald tot 576.094 en in 2014 waren er dat nog maar 123.709. Volgens Emmanuel Rottey, hoofdredacteur Nieuwsgaring, Online en Sociale Media, nam het aantal in 2015 verder af tot 67.412. En sinds begin dit jaar is CIM zelfs gestopt met de registratie. "De trend is duidelijk, dat blijkt ook uit andere indicatoren, zoals het gebruik van onze teletekst-app", aldus Rottey. Daar tegenover staat dat het aantal unieke dagelijkse bezoekers van de VRT-sites in de periode 2010-2014 verdubbelde: van 368.344 tot 735.390.

"Men kan zich de vraag stellen of teletekst op termijn nog een toekomst heeft in een gedigitaliseerde en geconnecteerde wereld. Ik zie dan ook geen reden waarom de VRT op termijn hiervoor nog arbeidsintensieve inspanningen zou leveren", aldus minister Gatz, die ook verwees naar de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT die, wat teletekst betreft, alleen nog melding maakt van de verplichting tot ondertiteling ten behoeve van doven en slechthorenden.

Geen besparing

Volgens hoofdredacteur Rottey zullen de middelen die vrijkomen door de afbouw van teletekst worden ingezet voor de verdere uitbouw van websites en sociale media. Het gaat dus niet om een besparingsoperatie. "De teksten voor teletekst worden aangeleverd door journalisten van *deredactie.be* en *sporza.be*. Voor het algemeen nieuws gaat het momenteel dagelijks om zo'n 25 berichten. Na het verdwijnen van teletekst zullen we de vrijgekomen tijd gebruiken om het digitale aanbod verder te verbeteren", aldus Rottey. Behalve enkele journalisten met een nostalgische band met teletekst heeft volgens hem niemand een probleem met deze beslissing. De timing van de afbouw van teletekst is evenwel nog onduidelijk. Dat geldt ook voor wat – naast de ondertiteling – zal worden behouden van de dienstverlenende informatie, zoals verkeersinfo en weerberichten.

Communicatiewetenschapper Hilde Vandenbulck, mede - auteur van het boek *Teletext in Europe*, zegt begrip te hebben voor het feit dat een kleine omroep als de VRT keuzes moet maken.

"Je kunt niet alles blijven doen en als je moet kiezen, heeft online vanzelfsprekend prioriteit."

Maar Vandenbulck wijst ook op het bestaan van een veelal oudere groep mensen, voor wie teletekst een belangrijke informatiebron blijft. Dat blijkt ook uit reacties in kranten, van kijkers die betreuren dat dit nieuwsmedium afgeschaft zal worden. "Ik denk hierbij onder meer aan de circa 7 procent Vlamingen die nog niet online zijn. Deze mensen zou men een plaats moeten bieden waar ze makkelijk informatie kunnen vinden. Maar ik ben verrast dat ook anderen het medium vaak gebruiken. Een collega, gespecialiseerd in nieuwe media, vertelde mij onlangs dat hij elke dag bij het ontbijt die pagina's raadpleegt." Vandenbulck wijst er voorts ook op dat teletekst in Vlaanderen altijd stiefmoederlijk behandeld is geweest, dat er weinig in is geïnvesteerd. In landen waar dat wél gebeurde, is het nog altijd een succes. In Nederland bijvoorbeeld zouden de teletekstpagina's van de NOS dagelijks door 3,5 miljoen personen worden bezocht.

DO 17 maart 2016
19:30 > 21:00

MEDIACAFÉ: De rol van de media in tijden van crisis

Al meegemaakt? Je pikt iets op over een (inter)nationale crisis, maar in de media blijft het stil en zelfs online is amper iets te vinden. Uitzonderlijk poogt een 'lone ranger' journalist een onbesproken crisis tóch in het daglicht te plaatsen. Waarom nemen mediaredacties de collectieve beslissing bepaalde crisissituaties weg te zetten als een non-issue? En waarom worden andere net wél uitgekozen als topic? Hoe groot is de macht van de media en hoe beïnvloeden de keuzes van de media de publieke opinie in tijden van crisis?

Nico Haasbroek (journalist, oud-hoofdredacteur NOS) modereert.

Hou www.deburen.eu in de gaten voor de bekendmaking van de sprekers.

Locatie: Zebrastraat, Zebrastraat 32, 9000 Gent
Gratis, reserveren aanbevolen: www.deburen.eu of +32(0)2 212 19 30

Organisatie: deBuren, Fonds Pascal Decroos, VVOJ, OneWorld, Zebrastraat en Pakhuis de Zwijger. Met de steun van de VVOJ.

ID/photo agency claimt fair trade

Een *fair trade* fotoagentschap? Klinkt vreemd, maar zo noemt Imagedesk zich, voortaan onder de nieuwe naam *ID/photo agency*. Met noord-zuidrelaties heeft het niets te maken, wel met de kleine commissie die het agentschap neemt op de foto's van de aangesloten fotografen.

Annick Hus

Imagedesk is het fotoagentschap dat Lieven Van Assche en Joost De Bock in 2010 hebben opgericht. Beide zijn zelf fotograaf en tijdens de Gentse Feesten van dat jaar besloten ze hun foto's online aan te bieden. "Dat is uitgegroeid tot een digitaal platform voor fotografen", zegt Lieven.

Sinds half januari heet Imagedesk ID/photo agency. "Voor de duidelijkheid", aldus Lieven. Joost: "Zo beklemtonen we ook de diversiteit van onze leden. Zij sluiten zich bij ons aan, maar behouden hun autonomie. We willen een verzameling zijn van kleine agentschappen, waarbij de fotografen baas zijn over hun eigen werk. Wij bieden een platform om te netwerken, foto's te verkopen en opdrachten te verspreiden. En de fotografen bepalen zelf wat ze wel en niet doen en welke beelden ze te koop aanbieden."

ID/photo agency mikt op professionele fotografen. Maar ook studenten fotografie zijn welkom. Lieven:

"We hanteren wel kwaliteitseisen. En de beelden die ze aanbieden moeten een marktwaarde hebben, zodat ze verkoopbaar zijn." Joost: "De afgelopen tien jaar is het aantal fotografen zowat gehalveerd. Vooral 2015 was een erg slecht jaar voor fotojournalisten. Dat heeft te maken met het economisch klimaat, maar ook met de ontwikkelingen binnen de sector. Persfotografen moeten nu concurreren met journalisten die zelf foto's maken voor bij hun artikel. In Vlaanderen valt dat nog mee. In onze buurlanden gaat het er al harder aan toe."

Joost en Lieven trekken momenteel door Vlaanderen om hun doelpubliek te informeren. Antwerpen en Brussel hebben ze al gehad, op 8 februari volgt Gent, hun thuishaven. "We krijgen tijdens die sessies veel vragen. Meestal over geld: *welke prijs kan ik vragen voor mijn foto's?, of wat zijn de minimumprijzen?*"

Transparant

ID/photo agency heeft intussen ruim tweehonderd klanten. Lieven: "Dat zijn websites, magazines, overheden, vzw's, privé-organisaties. Leden kunnen ook eigen klanten toevoegen, die alleen voor hen zichtbaar zijn. Wanneer een fotograaf een beeld verkoopt, krijgen zowel hij als wij een melding.

Op die manier zijn we er zeker van dat alles fair en transparant verloopt."

Joost: "Met ID/photo agency willen we niet alleen fotografen in contact brengen met klanten, maar ook met elkaar. Vroeger ontmoetten fotografen elkaar tijdens grote persmomenten. Maar doordat steeds meer journalisten zelf foto's maken en fotografen vaker alleen op pad zijn, verdwijnt het onderlinge contact. Wij proberen dat te verhelpen door regelmatig activiteiten te organiseren."

Joost De Bock (l.) en Lieven Van Assche

(foto ID/photo agency)

Lieven: "Onder de noemer 'community' bieden we offline activiteiten aan. Dat gaat van infosessies over Lightroom of belichting tot workshops over crowdfunding en street photography. Tot nu toe hadden we er een viertal per jaar, maar we willen dat aantal optrekken."

ID/photo agency gebruikt als eerste de term 'fair trade fotoagentschap'. "Wereldwijd zijn

we het enige agentschap dat de fotograaf 90% van de verkoopprijs aanbiedt", zegt Lieven. "We laten hem of haar ook zelf beslissen over prijzen. Een fair trade label voor fotografie bestaat nog niet. Misschien moeten we er zelf een lanceren."

Op dit moment heeft het agentschap een fotoverzameling van ruim 460.000 beelden, van 74 fotografen. En het project wordt steeds groter, wat meer werk met zich meebrengt. Lieven: "We zijn maar met z'n tweeën. Aan de ene kant is dat erg handig om beslissingen te nemen. Maar anderzijds kun je niet alles tegelijk doen. Daarom willen we wat we doen, uitermate goed doen. Met ID/photo agency beogen we een publiek dat unieke beelden zoekt. Er is een overaanbod aan fotomateriaal. Dus moeten we er bovenuit steken."

"Sinds twee à drie jaar sturen we onze fotografen ook op pad, om opdrachten uit te voeren voor klanten. Voor elke grote klant hebben we een vijftiental fotografen ter beschikking. We selecteren op basis van specialisatie en locatie. Onze klanten spelen opdrachten door en wij doen de rest. Die service bespaart onze klanten tijd en geld. En onze fotografen krijgen zo meer opdrachten. Het is een faire win-winsituatie."

idphotoagency.com

EU-leden Polen en Hongarije vegen de vloer aan met de persvrijheid

Wanneer Turkije zijn media muilkorft, volgen prompt banbliksems vanuit Brussel. Op die manier kan Ankara nooit lid van de Europese Unie worden, is de boodschap. Wanneer de gevestigde EU-lidstaten Polen en Hongarije hetzelfde doen, is er enkel wat verbaal protest. Of is er toch iets aan het veranderen?

Frank Schlömer

Lid worden van de EU is niet simpel, dat weet Ankara inmiddels wel. Maar eens je behoort tot de Brusselse club, kun je blijkbaar doen en laten wat je wilt, dat hebben Warschau en Boedapest intussen geleerd. Dan volgt er immers hoogstens wat geroezemoes vanuit de EU-hoofdstad. Alhoewel. Nu blijkt, na enig aarzelen, 'Brussel' toch echt boos te zijn.

De Poolse president Andrzej Duda ondertekende recentelijk een erg omstreden mediawet, die net voordien door de conservatief-nationalistische regering in sneltreinvaart door het parlement was gesluisd. Op amper drie dagen werd de tekst ingediend, besproken en goedgekeurd.

De wet laat de conservatieve bewindsploeg, met een comfortabele absolute meerderheid in het parlement, toe om voortaan zelf te beslissen wie directeur en hoofdredacteur mogen worden van de nationale omroep TVP (radio en tv). En wie de laan wordt uitgestuurd. Journalistieke criteria zijn daarbij niet van belang. De Poolse regering wil duidelijk partijpijnen in het zadel, die allerminst bekommerd zijn om onafhankelijke en objectieve berichtgeving.

Toch meende presidentieel woordvoester Malgorzata Sadurska dat de nieuwe wetgeving de geloofwaardigheid en objectiviteit van de nationale Poolse media ten goede zou komen. Sadurska's baas, president Duda, antwoordde op de vele kritiek dat de wet hoe dan ook is goedgekeurd. Duda zei dat hij wel wat had opgevangen van bezwaren van Europese instanties en mensenrechtenorganisaties, maar dat de onafhankelijkheid van de Poolse media niet in gevaar komt. Hoe dat kan, als een regering journalisten aanstelt en ontslaat, liet hij netjes in het midden. En over het feit dat de raden van bestuur van de openbare omroep zullen worden ingekrompen en bevolkt met regeringsgezinden, repte hij met geen woord.

Voorals PiS-voorzitter Jaroslaw Kaczynski zit achter de hervormingen, die overigens ook het nationale persagentschap PAP treffen. Maar het is de minister van Financiën, een regeringstechnocraat die tot nu toe geen mediabevoegdheid had, die over aanwerving en ontslag zal beslissen. Dat moesten de Polen in de resterende, nog onafhankelijke media lezen.

Traditionele waarden

Critici gebruikten al meteen weer de term 'sluipende staatsgreep' toen de mediacoup wet werd. Betogers hadden het woord 'coup' al gehanteerd toen de regering van de conservatieve PiS-partij (Recht en Rechtvaardigheid) vorig jaar de bevoegdheid van het Grondwettelijk Hof, de hoogste rechtsinstantie van het land, inperkte en de instelling bevolkte met regeringsgetrouwe rechters. Door de wet kan het Hof niet langer een echt controleorgaan van de regering zijn.

Vele duizenden Polen kwamen daartegen op straat, maar het protest leverde niets op. Lech Walesa, de vroegere leider van de vrije vakbond Solidarnosc en latere Poolse president, zei toen: "Ik vrees voor het einde van de democratie in Polen".

PiS-parlementsleden maken geen geheim van hun bedoelingen met de nieuwe wet: de staatsmedia moeten meer aan-

dacht besteden aan de traditionele – lees: katholieke – waarden en cultuur van Polen en aan de standpunten van de conservatieve regering. In het algemeen vindt de PiS trouwens dat Poolse journalisten veel te kritisch, voringenomen en niet vaderlandslievend zijn.

De grootste krant van het land, *Gazeta Wyborcza*, die oppositie voert tegen de PiS-machtsgreep, kan de overheid niets maken omdat het een privé-initiatief is dat nog voortspuit uit de vroegere vrije vakbond Solidarnosc. Tegen het grootste deel van de Poolse pers hoeft PiS niet eens iets te ondernemen, omdat die kritiekloos gezagsgetrouw is, met de katholieke propagandazender Radio Marija op kop.

De Poolse nationalistenvormen nemen Hongarije als voorbeeld. Premier Viktor Orban heeft zichzelf al menig keer gemanifesteerd als de nagel aan de doodskist van de EU, en hij laat geen gelegenheid voorbijgaan om 'Brussel' te schofferen. Ook hij heeft een absolute meerderheid in het parlement, duwde de media in zijn land onder de knoet en reduceerde de persvrijheid tot een begrip uit het verleden.

"Gewoon afgeschaft", schreef de grote centrumlinkse krant *Nepszabadsag*. De Hongaarse mediawet is zonder voorgaande in de EU. Radio, tv en andere media kunnen een boete van 730.000 euro krijgen als zij "het algemeen belang aantasten" en/of "partijdige informatie" verspreiden. Wat die termen juist inhouden is niet in de wet gedefinieerd, maar wordt door de regering beslist. Wie de hoge boetes krijgt, riskeert uiteindelijk gewoon monddood te worden gemaakt wegens faillissement.

Sancties ?

De Europese Commissie gaat nu een 'verkenkend onderzoek' instellen. Dat heeft vicevoorzitter Frans Timmermans aangekondigd, die benadrukte dat hij voorlopig wel nog de 'dialogoog' met Warschau nastreeft. Van sancties tegen Polen is dus lang geen sprake, maar de démarche toont wel de grote bezorgdheid van de EU over de rechtsstaat in Polen aan. Rechtsstaat die volgens het kritische deel van de pers al "bijna niet meer bestaat". De hele situatie doet overigens denken aan de sombere communistische jaren, toen de pers ook onder de knoet van de Poolse overheid zat.

De démarche van de EU valt ook op omdat zo'n onderzoek nooit eerder tegen een lidstaat heeft plaatsgehad. Als het tot sancties zou komen, kan dat leiden tot de opschorting van het stemrecht van Polen in de Europese ministerraden.

Toch bleef vicevoorzitter Timmermans op eieren lopen, en hij liet hij na om Warschau op de tenen te trappen. Dan kwam zijn Duitse collega, Europees commissaris Günther Oettinger, eerder toch scherper uit de hoek. Oettinger is in de Commissie bevoegd voor Media, en aan de *Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung* zei hij dat Polen het best "onder Europees toezicht wordt geplaatst". Voorlopig blijkt in Warschau niemand onder de indruk van de bezorgdheid en protesten van 'Brussel'. Schouderophalend blijven de regering, de parlementaire meerderheid en vooral de PiS-partij zeggen dat de democratie in Polen in goede handen is.

Journalisten voeren actie voor een pluralistische openbare omroep overal in Europa

Mediawerkers en journalisten, ook buiten Polen, vragen de onmiddellijke intrekking van de nieuwe Poolse mediawet die de onafhankelijkheid van de openbare omroep volledig uitholt.

Ivan Declercq - Pol Deltour

Op 13 januari bliezen vertegenwoordigers van de VVJ, de VRT-vakbonden, de Europese Federatie van Journalisten (EFJ) en Reporters zonder Grenzen verzamelen aan de Poolse ambassade in Brussel. Ze laakten de nieuwe Poolse mediawet, die de openbare omroep in een strak politiek keurslijf dwingt op maat van de zittende regering. Het argument dat het slechts om een tijdelijke maatregel zou gaan, doet niets af aan het grote gevaar van deze politieke annexatie, werd gezegd.

De manifestanten vroegen Europa om klare en harde taal te spreken aan het adres van Polen. De politieke onafhankelijkheid van de openbare omroepen is nu eenmaal een kernwaarde in het Europese mediabestel.

Eerder stuurde Mogens Blicher Bjerregård, voorzitter van de Europese Federatie van Journalisten (EFJ), een brief naar Europees Commissaris Günther Oettinger om diens bezorgdheid en stand-

punt over eventuele sancties te delen. De EFJ-positie werd mee onderschreven door de European Broadcasting Union, de Association of European Journalists, de Internationale Federatie van Journalisten (IFJ), Reporters zonder Grenzen, het Committee to Protect Journalists en Index on Censorship.

In *The Guardian* stelt de Britse auteur en historicus Timothy Garton Ash dat "alle geallieerde democratieën, in Europa en aan de andere kant van de Atlantische Oceaan, hun stem moeten verheffen om hun zorg te uiten over een ontwikkeling met ernstige implicaties voor het hele democratische Westen". Niet het programma of de ideologie van de huidige regerende Poolse partij is zijn grootste bezwaar – hoewel hij er niet bepaald een voorstander van is – maar het meest alarmerende is volgens hem: "Het is het winnende team dat unilateraal probeert de regels te veranderen van het hele democratische spel".

Volgens Robbert de Witt, chef buitenland van het Nederlandse blad Elsevier, is wat nu in Polen gebeurt dan weer niet helemaal nieuw. "Nieuwe regeringen in Polen halen altijd de bezem door de publieke omroep. De vorige regeringspartij, Burgerplatform, heeft hetzelfde gedaan." De Witt noemt het wel zorgwekkend dat in Polen – net als in Hongarije – partijen die verkiezingen winnen denken radicaal te moeten afrekenen met de vorige machthebbers.

"Democratie is wat anders dan een vrijbrief voor de winnaars", besluit De Witt.

Verzet niet algemeen

In Polen zelf gaven enkele hoofdredacteuren en een politiek-analytische journalist van de publieke omroep zélf hun ontslag uit protest.

De grootste Poolse publieke radiozender liet een hele tijd elk uur afwisselend het nationale en het Europese volkslied horen.

Toch wordt het protest niet door iedereen gedeeld. De SDP – een van de twee Poolse journalistenverenigingen – is het niet eens met de harde standpunten die door veel Europese instanties worden ingenomen. Agnieszka Romaszewska-Guzy, vicevoorzitter van de SDP, zegt dat haar

journalistenvereniging verbaasd is over de uitspraken die Europese organisaties doen over de hervormingen in de Poolse publieke omroep.

"In de afgelopen jaren heeft de publieke omroep een pathologisch niveau bereikt, gekenmerkt door politieke partijdigheid en een gebrek aan pluralisme, wat heeft geleid tot manipulatie en wat een vals beeld heeft gegeven van Polen. De Poolse publieke media vervullen hun plicht en hun taak niet."

De SDP verwacht dat de komende maanden weer een nieuwe mediawet zal worden voorbereid en aangenomen. En ze rekent erop dat het middenveld en de mediaprofessionals daarbij zullen worden betrokken. De wet die eind december door het parlement is goedgekeurd en in de eerste week van januari door de president is ondertekend, is volgens de SDP slechts een tijdelijke oplossing. "Die voldoet niet aan onze verwachtingen, maar we hopen dat hij deuren zal openen voor algemene hervormingen van de publieke omroep, die eerlijk zullen zijn en die de journalistieke vrijheid zullen garanderen. De publieke media in Polen zijn op dit moment te gepolitiseerd, vooringenomen en meestal gecontroleerd door de huidige oppositie", aldus Romaszewska-Guzy, die overigens zelf deel uitmaakt van de bestuursraad van de EFJ.

Rudy Collier, hoofdredacteur met een verleden 'En dan krijg je spanningen'

Monica Moritz

Met Rudy Collier (64) is een journalistiek fenomeen begin dit jaar met pensioen gegaan. Op eigen initiatief stopte hij als hoofdredacteur van *Gazet Van Antwerpen*. Collier was redactiehoofd in alle branches van de klassieke media, en berucht om zijn onverbidelijke kritische instelling en toornige eigenzinnigheid. "Als je een linkse redactie hebt moet je rechts zijn – en omgekeerd. Je maakt je daar niet geliefd mee, maar het werkt wel."

"Ik ben geboren in Baasrode (*zucht*), een spookdorpje aan de randen van de Schelde. Het enige wat ik me uit mijn jeugd kan herinneren is *ambros*, buiten gesmeten worden op school en vaak ziek zijn. Ik was hartpatiënt en een zware astmalijder. Astma heeft mijn koppigheid bevorderd, want je leert je eigen survival organiseren. Niemand kan voor jou ademen, en een zware aanval is heel bangelijk. Toen ik negen was, heb ik een jaar in het Zeepreventorium in De Haan gezeten. Daarna ging ik terug naar een gewone school, maar ambities of toekomstvormen had ik niet."

Toch ging u aan de tolkenschool in Antwerpen studeren.

"Ik kom niet bepaald uit een intellectueel gezin. Mijn vader was een arbeider en werkte als boegwerver op de scheepswerven in Baasrode. De hele dag sloeg hij met een moker op ijzeren platen. Na de *humaniora* heb ik twee weken in een radiatorfabriek gewerkt, maar fysiek kon ik dat niet aan. Mijn moeder had zo'n compassie met mij dat ik Germaanse mocht studeren in Gent, maar ook dat was een fiasco. Daarna ben ik op de tolkenschool terechtgekomen. Mijn broer Swa, die drie jaar ouder is, zat in 1968 al op kot in Gent. Hij had lang haar, was geëngageerd en werkte 's avonds voor de *Vooruit*. Dankzij hem ben ik in de journalistiek gerold. In die periode hing ik ook de wereldverbeteraar uit, en dan kom je in dat soort jobs terecht natuurlijk. Ik zou niet weten waarvoor ik anders geschikt zou zijn geweest. Op mijn 28ste begon ik bij *De Morgen*. Dat was een chaotische bedoening. Ik ben er chef van zowat alles geweest: binnenland, buitenland, reportages, noem maar op. Uiteindelijk ben ik met een aantal mensen zelf de krant gaan maken."

Het begin van uw hoofdredacteurschap?

"Ik ben als schrijvend journalist begonnen, maar mee door mijn betweterigheid bij het maken van bladen beland. Ik ben goed in associatief denken en kan vlug zeggen: *fuck, that's a story!* Er zijn verschillende soorten van hoofdredacteur. Ooit heb ik tegen een collega gezegd: 'Ge zijt wel verschrikkelijk graag hoofdredacteur, maar ge hebt een probleem. De krant is er te veel aan.' Hij hield alleen van zijn functie. Je hebt er ook die bijna alles wat in hun krant verschijnt tof vinden. Ik hoor daar niet bij. Ik vraag me altijd af wat er had moeten staan, wat beter had gekund. Dat is een negatieve, kritische blik die niet altijd prettig is voor de redactie. Vandaag ben ik milder, maar vroeger was ik iemand om schrik van te hebben. Ik heb een stuurs uiterlijk en ik kon enorm *colèrig* zijn. Sommigen noemden me *Rudy Colère*. En terecht. Zelfs Christian Van Thillo heeft me eens gezegd: 'Er zijn momenten dat ik echt schrik van u krijg.'"

Hoe omschrijft u de taak van een hoofdredacteur?

"Veel hangt af van het medium. Maar het is voornamelijk een kwestie van luiheid verbannen, ervoor zorgen dat de trein blijft

rijden. Ik heb ooit tegen iemand die mijn adjunct wilde worden gezegd: 'Je bent een sprinterstype. Je rijdt pas vooraan als de eindmeet in zicht is. Die sprint win je dan wel, maar je bent niet in staat om 50 kilometer aan de kop te rijden en het peloton mee te pakken.' En dat is wat hoofdredacteurs moeten doen: aan de kop van het peloton blijven rijden, tegen de wind in als het moet."

Waarom bent u in 1995 plots van *De Morgen* naar Mediasis verhuisd?

'Zorg ervoor dat lezers van je krant houden. Dan gaat de print niet dood.'

(foto MM)

"Dat gebeurde op vraag van Egbert Hans, die als toenmalig uitgever een tegenhanger van *Knack* wilde lanceren. Ik had geen ervaring met magazines, en eerst heb ik een jaar bij *TV-Express* de knepen van het vak geleerd. Uitgerekend de dag dat alles in kannen en kruiken was om een '*Knack light*' te lanceren, vroeg De Persgroep me om ATV te leiden. Dat ging op dat moment natuurlijk niet zomaar. Van Thillo en alle topfiguren van De Persgroep zijn langs geweest om me te over-

tuigen. Ik geraakte daar niet uit en uiteindelijk heeft mijn vrouw voor mij beslist. Zo werd ik in 1997 hoofdredacteur van ATV."

Zonder ervaring met televisie?

"Ik kende niks van televisie, maar ik ging uit van het principe dat de basics altijd dezelfde zijn. Ik begon het medium te analyseren, de sterke en zwakke punten ervan te bepalen. Toen ik bij ATV begon, haalden medewerkers 's morgens wat stukjes uit de kranten om ze te verfilmen. Daarmee onthul je helemaal niets. Je kunt kranten alleen bestrijden door een dag vroeger met informatie te komen, zodat zij om 18 uur naar het nieuws moeten kijken om te weten wat er aan de hand is. Bovendien waren er tijdens het weekend geen uitzendingen. De enige dagen waarop er geen concurrentie was van dagbladen, sloten ze de boel. ATV was op sterven na dood, een levend lijk. We hebben dus nieuwe programma's bedacht, zoals *Wakker op Zondag* en het *Middagnieuws*, en daarmee een nieuwe start gemaakt."

Drie jaar later zat u weer bij *De Morgen*.

"Ik had gezworen om nooit meer terug te gaan. Ik had er te veel van mezelf gegeven. Maar in 2000 kreeg ik een *offer you can't refuse*. Als ik *De Morgen* weigerde, dan had ik waarschijnlijk alle steun binnen de groep verloren. Dan was het voor mij afgelopen. Bovendien besefte ik plots dat ik wel dolgraag projecten opstart, maar dat mijn belangstelling na 3 à 4 jaar begint te tanen. Dat was bij ATV ook het geval. Als je een project opstart krijg je veel steun. Daarna komt de consolidatieperiode, en dan begin ik te zwemmen. En dan krijg je spanningen. Dus ging ik terug naar *De Morgen*."

Daar lanceerde u toen ook het nieuwe *DM-Magazine*.

“Dat werd eerst afgeschoten op het hoogste niveau. Ze durfden het risico niet te nemen. Er was geen geld, de lezers zaten er niet op te wachten en *patati en patata* – argumenten waar ik me zelden aan heb gestoord. Ik werd verschrikkelijk kwaad en dacht: jullie kunnen allemaal de pot op, ik maak dat magazine. Christian Van Thillo zei me later dat dit het enige blad was dat ooit is verschenen zonder dat hij het wist. In 2005 ben ik ont-slagen na een conflict met Jaak Smeets. Tot dan werkte ik altijd samen met Christian. Met hem kon je echt wel over een krant discussiëren onder het motto ‘we agree to disagree’. Hij wist hoe een voorpagina er moest uitzien en speelde een stimulerende rol. Maar De Persgroep werd steeds groter, en dan heeft hij Smeets daar gezet als redactioneel directeur. Ik snapte het concept niet. Ik wist niet aan welke kant die man stond, en we zijn er nooit uitgeraakt.”

Maar ook met uw redacties had u vaak ruzie...

“Ach, met een deel ervan. Ik lag vooral in de clinch met Smeets over het systeem van gescheiden opdrachten: een groep zorgde voor de inhoud en de andere voor de vormgeving. Goede krantenmakers weten hoe pagina één er moet uitzien én wat er inhoudelijk moet staan. Ik heb geen vertrouwen in systemen. Ik ben een voorstander van georganiseerde chaos, daar vinden de goeie hun draai in. Ik flipte op dat hele systeem en stond op straat. Maar drie weken later huurden ze mij alweer in om het magazine verder te leiden. Drie jaar zat ik in Schelle, zonder ooit de werkvloer van *De Morgen* te betreden. Ik was daar persona non grata, omdat ik soms een onhandelbare *pain in the ass* kan zijn. Daarna ben ik naar *De Tijd* verhuisd, om er *Sabato* mee op te starten. Nog één keer ben ik toen teruggekeerd naar *De Morgen*, zij het niet voor lang. Ik heb me toen *laten afvloeien*, en begon te denken aan stoppen. Maar twee dagen later belde Concentra, en zo ben ik hier in 2010 begonnen als chef van de stadsredactie.”

En ook die redactie hebt u helemaal omgegooid?

“De krant heette wel *Gazet Van Antwerpen*, maar ze hield niet van Antwerpen. Over alles wat vies en crimineel was schreven ze stukken, maar cultuur en positief nieuws ontbraken. Ik heb er gewoon liefde voor de stad ingepompt, en er lifestyle en stadscultuur ingestoken. Ik begon op de stadsredactie twee weken voor het MAS opende. Wat doen we daarmee, vroeg ik. ‘Ah, niks’, was het antwoord. Ik ben toen in een vlamme colère geschoten, en op een week tijd hadden we negen pagina’s over het MAS. Een jaar later heb ik het stadsmagazine *CittA Metropool* gelanceerd, en vorig jaar ook *CittA Kempen*. Regionaal nieuws wordt vaak als iets onnozels beschouwd, iets wat je erbij neemt voor de simpele mens. Maar als je op regionale informatie journalistieke knowhow toepast, word je incontournable.”

Hoe ziet u de toekomst van de krantenjournalistiek?

“Ik blijf rotsvast geloven in de papieren krant. Mensen zijn getrouwd met een krant, nooit met een digitaal product. Niks is zo vluchtig als een digitale lezer die van de ene site naar de andere surft. Ik verwijt de uitgevers dat zij als eersten de print dood verklaarden. Als ik mijn hond geen eten meer geef, dan sterft die ook, hè. Waar vind je hier nog een krantenkiosk? In Londen en Parijs struikel je erover. Hoe lang heeft het geduurd

voordat abonnees hun krant ‘s ochtends vroeg kregen? Waarom hebben uitgevers nooit gedacht aan abonnementen op maat? Er is nooit geïnvesteerd in klantvriendelijke vernieuwing. De uitgevers dachten digitaal goedkoper af te zijn, en de adverteerders zouden wel volgen. Maar die zijn even labiel als die digitale lezer. Annonces en zoekertjes hebben ze afgeschaff. Maar mensen willen zoiets op papier. Mensen die in het nieuws komen, zeggen wel ‘ik sta in de gazet’, en niet ‘ik sta op de website’. Uitgevers hebben zich ook *mistrapt* door de krant integraal online te gooien. Dat is een gratis duplicaat, waarom moet je dan nog een krant kopen? Het verbaast me dat ze nog bestaat. Digitaal moet je meerwaarden creëren met dingen die de papieren krant niet kan brengen. Maar zorg ervoor dat lezers van je krant houden. Dan gaat de print niet dood.”

Waarom bent u uitgerekend nu met pensioen gegaan?

“Een 64-jarige met mijn karakter verlaat zelden het pand in schoonheid. De meesten heb ik in stilte zien verdwijnen, of met veel tamtam zien buitenvliegen. Ik ken geen vijf journalisten die de 60 haalden. Ze sukkelten altijd in een afvloeiing. Dus dacht ik: *verdomme Rudy, beslis zelf wanneer je stopt!* Mensen vragen zich af wat ik met mijn tijd ga doen. Geen idee! Ik heb niets anders dan mijn job. Ik ben al die jaren niet vaak

thuis geweest, mijn dochter verwijt me dat nog. Mijn vrouw heeft de kinderen opgevoed, naast haar full-time carrière. Wij, mannen, kunnen dat niet, met onze *one track minds*, dat is de ellende. Het was altijd werken tot elf uur ‘s avonds en daarna nog een pint

drinken. Je zit op die trein en denkt er nooit aan om er eens af te springen. Zeker niet bij *De Morgen*, pff, dat was met twintig man een gazet maken en tot de laatste blijven. Dat krijg je vandaag niet meer verkocht, hoor. Ik ben daar niet fier op, want zo hoort het niet. Maar ik heb er geen spijt van, anders zou ik spijt moeten hebben van wat ik nu ben, en dat is niet het geval.”

Bent u tevreden over uw carrière?

“Ik heb nooit een carrière gewild. Ik ben straatarm begonnen en wilde alleen *journalistieke* spelen. Maar telkens kwam ik in een soort vacuüm terecht, waar nood was aan een bepaald type hoofdredacteur. Ik kan er niets aan doen dat ik goed ben in iets wat schaars is. Dat is geen verdienste. Een witte neushoorn is meer waard dan een grijze. Eens je hoofdredactionele ervaring hebt, merk je pas hoe weinig mensen ervoor geschikt zijn. Dat maakte ook dat men mij nam, ondanks mijn ontieligelijk slecht karakter, dertig jaar aan een stuk. Dus ja, ik ben tevreden. Ik ben gezond, heb een zoon en een dochter, en een vrouw die dat allemaal doorstaan heeft, ook al ben ik *gene simpele* en geen aangenaam mens.”

Dat valt momenteel wel goed mee.

“Omdat ik kan praten over iets wat mij boeit (*hartelijke lach*). Soms vraag ik me toch af of ik mijn job goed heb gedaan. Ik heb zo lang voor *De Morgen* gewerkt, en wat heeft dat uiteindelijk opgeleverd? ATV heb ik goed gedaan, zonder mij waren die dood. Ik heb ook veel geleerd, en ben veel slimmer geworden dan het manneke dat ik was toen ik begon. Misschien ben ik niet met veel talent in de journalistiek gerold, maar ik stond wel altijd paraat. Tegen een uitgever heb ik ooit meegegeven om op mijn graf te zetten: ik heb mijn best gedaan. Maar hij zei: ‘Nee, zet er maar op: ik heb altijd mijn goesting gedaan.’”

Automatisering achter het toetsenbord

Journalisten moeten vandaag ten volle gebruik maken van de mogelijkheden die het wereldwijde web biedt. In deze rubriek deelt Jago Kosolosky, web-redacteur bij MO* en freelancejournalist, zijn digitale wijsheid. Deze maand: het automatiseren van taken om de agenda te verlichten.

Naast interviews afnemen, rondlopen op sociale media, researchwerk en verdrinken in e-mails, persberichten en het werk van *concullega's*, wordt van journalisten ook nog verwacht dat ze zelf werk – of *content*, nu alle grenzen vervagen – afleveren. Nu agenda's uit hun voegen barsten en er sprake is van een *information overload*, is het automatiseren van routinetaken voor iedere journalist een goed idee.

Dure softwarepakketten of -abbonementen en futuristische *goodies* vallen jammer genoeg ook buiten het financiële bereik van ondergetekende. Maar gelukkig is het niet nodig om in ondiepe portefeuilles te duiken.

Er zijn voldoende manieren om gratis de werkdruk te doen krimpen. Een paar voorbeelden geef ik mee, maar in feite gaat het om een ingesteldheid: zodra je een routineuze taak meermaals uitvoert, moet je je afvragen hoe je de taak kan automatiseren.

Met een minimum aan technische kennis en een maximum aan nieuwsgierigheid kan je een pak verwezenlijken. Hou een week lang in het achterhoofd dat processen automatiseren een optie is en lijst je problemen op. Investeer vervolgens een dag om op zoek te gaan naar manieren om die taken efficiënter en/of sneller tot een goed eind te brengen.

Elke dag verstuur je ongetwijfeld tonnen e-mail. Hoeveel keer per dag typ je eenzelfde einde onder een bericht? Hoeveel keer geef je je adres, contactgegevens of BTW-nummer door? **Texter** is een gratis programma dat het mogelijk maakt repetitieve blokken tekst eenvoudig in te voeren. Verzin variabelen en bespaar tijd met het typen van zaken als \$adres, \$contact en \$btw, en zie de volledige blokken tekst keer op keer tevoorschijn komen.

Elke dag wissel je van tabblad naar tabblad in je favoriete browser en van en naar je tekstverwerker om zaken te kopiëren. Maar gebruik je een clipboard manager? **Shapeshifter** is een gratis stukje software dat een eindeloos groot prikbord voor je beschikbaar maakt. Wil je iets plakken wat je niet als laatste gekopieerd hebt, hou dan simpelweg ctrl/command+v ingedrukt en je overzicht verschijnt.

Keyboard shortcuts zoals ctrl/command+v voor plakken, of ctrl/command+c voor kopiëren, leveren eveneens grote tijdswinst op. Hoeveel keer per dag verstuur je een e-mail en klik je simpelweg op verzenden? Hoeveel keer open je tijdens het surfen een nieuw tabblad? De lijst is eindeloos en diverse programma's hebben hun eigen *shortcuts* en laten je ook toe die te personaliseren. Bijkomend is het de moeite waard *hotkeys* in te stellen. Hoeveel keer per dag gebruik jij die functietoetsen bovenaan je toetsenbord? Ken er met behulp van gratis software als **AutoHotkey** bepaalde taken aan toe die je dagelijks uitvoert en tot nu meer moeite kosten dan één druk op een knop.

Wil je graag je werk op sociale media promoten en meer mensen bereiken, maar heb je ook nog graag een leven buiten het werk? Gebruik dan een tool als **Tweetdeck**, **Buffer** of **Hootsuite** om je *tweets* en *posts* in te plannen. Gebruik **IFTTT** om andere online taken te automatiseren, de mogelijkheden hier zijn eindeloos. Je kunt zelf zogenaamde recepten samenstellen, gaande van het koppelen van sociale media-accounts tot het bijhouden van data telkens je je smartphone oplaadt.

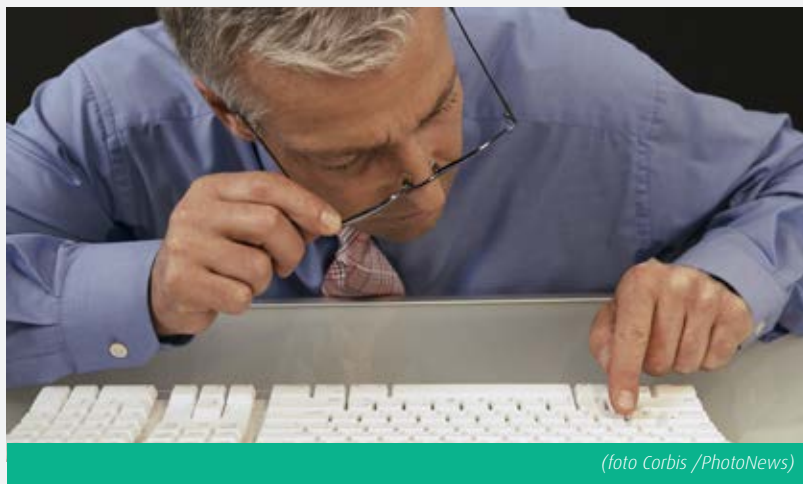
Gebruik je tijdens het uitschrijven van interviews geschikte software, die je toestaat een interview uit te typen en door de opname te navigeren zonder je handen van het toetsenbord te lichten? Het gratis programma **VLC Media Player** maakt dit aan de hand van sneltoetsen meteen mogelijk.

En je kunt nog verder gaan. Via de *command line* – de opdracht-prompt die stevast door *developers* wordt gebruikt om taken sneller uit te voeren – navigeer je door je mappen met een ongeziene snelheid, open en sluit je programma's en maak je tientallen mappen en bestanden in één keer aan.

Werkelijk: voor elke rottaak heeft intussen wel iemand een manier ontdekt en uitgebouwd om die eenvoudiger uit te voeren. Zaak is ze te vinden.

@Jago_Kosolosky – jago.kosolosky@gmail.com

Deze bijdragen worden ook gepubliceerd op www.journalist.be en op https://medium.com/@Jago_Kosolosky

(foto Corbis /PhotoNews)

Beslissing over de klacht van D.S. tegen *Morsum-Magnificat.be* en Erik Verbeeck

Met een mail van 6 september 2015 dient de heer D.S. een klacht in tegen de heer Erik Verbeeck en zijn website *Morsum-Magnificat.be*. Aanleiding is een artikel van 2 september 2015 onder de titel 'Heist-op-den-Berg: Auto in de gracht na aanrijding', en drie updates bij dat bericht. Erik Verbeeck, uitgever van *Morsum-Magnificat.be*, antwoordt niet op de klacht. Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 11 december 2015. D.S. woonde de hoorzitting bij. Erik Verbeeck was niet aanwezig.

DE FEITEN

De auteur beschrijft in enkele regels een verkeersongeval met twee auto's. Hij besluit met de vaststelling dat er weer als gekken, te snel en bumperklevend gereden is.

Daarna volgt een paragraaf onder de titel 'In de marge'. Die heeft het over het volk dat na een periode van verlof, zuipen en feesten weer uit de startblokken geschoten is. Het gaat over spaarboekjes en fraude, maar ook opnieuw over het ongeval (met foto) en het agressieve volk.

In een eerste update van het artikel voegt de auteur aan de passage over gekken, te snel rijden en bumperkleven toe dat het gaat om een 'algemene' vaststelling. In een tweede update schrijft hij dat een van de bestuurders, die hem via mail contacteerde, dreigt om een klacht in te dienen bij de politie. Hij stelt vragen bij het IQ van de man, en voegt eraan toe dat er geen recht van antwoord komt.

Een derde update heeft het over een 'furieuze scheldmail' van de bestuurder, die de agressiviteit van het volk bevestigt. De betrokken bestuurder ziet volgens de auteur het verschil niet tussen de beschrijving van de feiten en de rubriek 'In de marge'.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager zegt dat *Morsum-Magnificat.be* dingen verzint en dat het artikel fouten bevat. De auteur oordeelt en veroordeelt zonder de omstandigheden van het ongeval te kennen, en verwerkt de reacties van klager in de updates verre van loyaal.

Vooreerst klopt het niet dat klager richting Westmeerbeek reed. Hij reed immers niet, maar stond stil op het moment van de aanrijding. Er was ook geen sprake van te snel rijden of bumperkleven. Dat laatste kon ook niet, aangezien de wagens in tegen-gestelde richting reden.

Evenmin was er iemand agressief. Iedereen was aangedaan van de klap en er heerste een serene sfeer. De andere bestuurder vroeg kort maar beleefd aan de journalist om geen foto's te maken.

Klager vindt ook dat de auteur feiten en opinies met elkaar vermengt. Het onderscheid is niet duidelijk voor de lezer. De zin over te snel rijden en bumperkleven sluit direct aan bij de beschrijving van de feiten, zonder tussentitel. Hij staat niet bij de paragraaf 'In de marge'. Ook de toevoeging dat het gaat om een 'algemene' vaststelling is onvoldoende om het onderscheid te maken. Het artikel insinueert zo wel degelijk dat klager onvoorzichtig reed.

Verder is klager boos over de verschillende updates bij het artikel, en vooral over de laatste, waar de auteur schrijft dat hij

(foto Corbis /PhotoNews)

een 'furieuze scheldmail' kreeg van klager. De mail was niet furieus, en als de auteur erover wou schrijven, had hij de inhoud ervan maar moeten publiceren. Dan zou de lezer zelf kunnen oordelen. Maar de auteur insinueert liever dan zich aan de feiten te houden.

Gezien de insinuaties en beschuldigingen, zowel over het ongeval als over de mails van klager, had *Morsum-Magnificat.be* wederhoor of een recht van antwoord moeten geven. Dat heeft het niet gedaan. Integendeel, de beschuldigingen werden erger bij elke update.

Klager geeft toe dat hij niet identificeerbaar is in het artikel, noch in de updates. Nergens worden zijn volledige naam, leeftijd of woonplaats genoemd, alleen in de laatste update zijn voornaam. Maar dat was volgens klager alleen zo omdat de auteur zijn identiteit niet kende. Afgaande op andere artikels op *Morsum-Magnificat.be* durft klager zich niet inbeelden wat de auteur

geschreven zou hebben als hij zijn identiteit wel gekend had. Klager besluit dat de auteur de rechten van de slachtoffers van het ongeval schendt, terwijl hij zich in hun plaats zou moeten stellen.

***Morsum-Magnificat.be* en Erik Verbeeck** bezorgden geen repliek op de klacht en waren niet aanwezig op de hoorzitting.

BESLISSING

Klager is in het artikel niet identificeerbaar. Zijn volledige naam en woonplaats worden niet genoemd, op de foto van het ongeval zijn de nummerplaten onherkenbaar gemaakt, en er zijn geen andere elementen die kunnen leiden tot identificeerbaarheid.

De stijl van de berichtgeving en de manier waarop de reacties en het wederwoord van klager verwerkt zijn in verschillende updates zijn provocerend en de Raad begrijpt dat klager zich eraan stoort, maar dat is op zich geen beroepsethische fout.

De auteur vermengt feiten en opinie en het onderscheid is niet duidelijk voor de lezer. Dat is in strijd met artikel 4 van de code: *'De journalist maakt voldoende het onderscheid tussen zijn feitelijke berichtgeving en zijn commentaar duidelijk voor het publiek. In zijn berichtgeving maakt de journalist het onderscheid tussen feiten, veronderstellingen, beweringen, en opinies duidelijk voor het publiek.'*

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel: de klacht is gegrond in het onderdeel over het onderscheid tussen feitelijke berichtgeving en opinie.

Brussel, 14 januari 2016

Mens achter het nieuws

Kevin Major, VRT-reporter en voorzitter VVJ-Antwerpen 'Telkens from scratch je verhaal opbouwen is bijzonder leerrijk'

Jan Backx

Kevin Major kwam ter wereld in 1979, in Oostende. Ooit, in de glorie van de Regie voor Maritiem Transport, was dat 'de poort naar Engeland'. Allicht verklaart het de forse portie Brits flegma die je in Kevin bespeurt. Al drie jaar werkt hij nu voor *Het Journaal* van de VRT. Met het adagium: *Een opdracht? Ga ervoor!*

Ik babbel met Kevin Major in Antwerpen, op een flinke boog-scheut van het standbeeld van die andere Oostendenaar, Louis Major (1902-1985). Hij kwam in Antwerpen wonen om uit te groeien tot socialistisch voorman. "Die bronzen meneer aan het Stadspark is inderdaad verre familie", verduidelijkt Kevin.

Maar hoe zit het met zijn familie dichter bij huis? "Mijn vader zwaaide als keukenchef jarenlang de scepter in het Casino Kursaal van Oostende. Daarna ging hij in de potten van ziekenhuis Serruys roeren. Als kleine jongen koesterde ik niet de voor de hand liggende carrièredromen. Toen ik op een dag een potige kraanman voor onze deur de weg zag opbreken, leek me dat wel wat. Pakweg vanaf het derde studiejaar wist ik het dan toch: ik zou voor wat toen nog de BRT heette gaan werken."

"Toen ik van de lagere school overstapte naar het middelbaar, verhuisde ons gezin – ik was enig kind – naar De Haan-Vosseslag. De Urbanus-strip *Radio Salami*, waarin Urbanus zogezegd samen met Eddy Wally een radiozender opstart, werkte bij mij uitermate inspirerend. Als twaalfjarige zette ik een complete programmatie op papier. Een geweldige jongensdroom, maar het project had ook centen nodig. We droomden van Radio Zeehaan, en ons magazine *De Zeehaankrant* zou de duiten genereren. Het krantje kwam er, de radiozender niet. *De Zeehaankrant*, later *mixEd*, vulden we met info over cultuur en media. Ik ging het energiek met de fiets bedelen, tot dertig kilometer verder in Koksijde. Enkele jaren heeft ons initiatief standgehouden."

Of hij dweept met grote voorbeelden? "Beslist! Ik was fan van Studio Brussel. Toen ik in het laatste middelbaar Latijn-Grieks zat, zocht StuBru een medewerker voor een heavy metal-programma. Hoogspanning bij de jonge Kevin! Kwiepende ik een sollicitatiebrief, die mijn leraar Nederlands nalas. Ik mocht me komen voorstellen. Schriftelijke proef: OK. Stemtest: OK. Maar na het jurygesprek won een andere kandidaat. *Bon*, ik had van de Reyerslaan geproefd en zou het niet opgeven."

Ondertussen ging hij communicatiewetenschappen studeren aan de VUB. "Ik voelde me toch wat teleurgesteld in de opleiding: te veel papegaaienwerk. Wat een verschil met de schitterende leraar Latijn en Grieks die ik ooit had in de middelbare school. Hij liet ons eerst de gedachten van Plato over moderne kunst vertalen, nam ons dan mee naar een avant-garde tentoonstelling en vroeg ons daarna op papier te zetten wat Plato daarover zou hebben gezegd."

Kevin begon nog aan een jaartje Germaanse, maar dat liep vast in de job die hij toen al deed. "Als student kwam ik op

antenne bij Radio Zoniën, in Hoeilaart. Ik mocht twee uurtjes vullen en pakte uit met *De Logicant*. Het waren leuke, leerrijke babbels, waaraan mijn prof logica, Jean-Paul Van Bendegem, enthousiast meewerkte. Ondertussen had de VRT me al eens teruggeroepen voor nieuwe tests. Een schuif-S werd intussen bijgeschaafd door een logopedist. En in februari 1998 kwam ik met vlag en wimpel uit de selecties. Op 1 april ging ik aan de slag: plaatjes en cd'tjes ordenen in de discotheek. Toch, de trein was op gang. Ik presenteerde *Dans Charts* en *Teknoville*, en stak samen met Chris Dusauchoit, Axl Peleman en de betreurde Luc De Vos *French Quiz* in elkaar."

In 2006 volgde de overstap naar het radionieuws. "Ik had er acht leuke jaren bij Studio Brussel opzitten. Die overstap was niet mijn ambitie, ik was liever bij muziek gebleven. Maar de mensen van het radionieuws ontvingen me met open armen en de sfeer zat goed. Ik werd meteen ingeschakeld als nieuwslezer. Tijdens de zomerfestivals maakte ik muziekreportages."

Wat hem meteen ook zijn vuurdoop als rampenverslaggever bezorgde?

"Tja... 18 augustus 2011, de storm op *Pukkelpop*, waarbij vijf mensen omkwamen. Ik had net een interview afgerond, een heel eind weg van het podiumlawaai. Ik stak diagonaal de bomvolle festivalweide over, toen het plots aardedonker werd. Er viel een bijbelse stormwind op de massa. De band die op dat moment speelde, verstormde. Er knapte een paal af. Het was redden wie zich redden kon, onder een geselende hagelregen. Van een popfeest was ik in een ramp verzeild geraakt. Ik heb toen mentaal de knop omgedraaid. Ook dit moet je als vakman aan je luisteraars kunnen vertellen. Ik zag ook hoe nieuws in die eerste minuten en uren vorm kreeg. Het was het tijdperk van de eerste Twitter-fotootjes. Tot 19 uur van dag twee ben ik op het slagveld gebleven. Daarna belde ik mijn pa en mijn grootouders op, en ben ik compleet gecrasht: een onstuitbare tranenvloed."

Volgde, in 2013, de overstap van radio naar tv. "Ik prijs me gelukkig dat ik *TomorrowWorld* in Atlanta mocht coveren. Maar ook het algemene nieuws sprokkelen is uitermate boeiend. Telkens moet je *from scratch* je verhaal opbouwen. Bijzonder leerrijk."

Hoe zit het met de andere Kevin, naast de mediaman? "Ik mag mezelf general manager noemen van *Cutting Edge*", antwoordt hij. "Ik beschouw die website voor cultuur en media, die ik in 2002 heb opgericht, als mijn bloedeigen kind. Ikzelf en ruim honderd vrijwilligers zwoegen dag in dag uit voor *Cutting Edge*, totaal onbezoldigd. En daarnaast knutsel ik met mijn laptop dolgraag elektronische dansmuziek in elkaar. Je kunt me ook wel eens betrappen als dj. Voorts ben ik een laatbloeiende tennisser, die nu ook in een clubbestuur zetelt. Maar ook op professioneel vlak bekleed ik nog een functie, als waarnemend voorzitter van VVJ-Antwerpen na het vertrek van Wouter Bruyns."

Onder embargo

Kristof Clerix is voortaan bij *Knack* te vinden. Daar is hij op 1 januari begonnen, na dertien jaar voor *MO*magazine* te hebben gewerkt.

Bij Belga is **Hans Vandendriessche** voortaan de enige hoofdredacteur, nu zijn Franstalige collega Fred de Biolley het huis verlaat. Hans krijgt wel twee adjuncten in steun: **Saskia Laurent** en **Christian Neyt**.

Wouter Van Driessche verlaat *De Tijd* en wordt bij Mediahuis coördinator van het digitale en audiovisuele team. Enkele jaren geleden werkte hij ook al een tijdje voor *De Standaard*. Wouter leidde eerder ook al korte tijd *Humo* en *Focus Knack*.

En **Yves Desmet** verlaat *De Morgen* om toe te treden tot de nieuwe *Humo*-ploeg onder Jörgen Oosterwaal. Yves werkte sinds 1984 voor *De Morgen*. Vanaf 1994 was hij er hoofdredacteur / commentator. Tussendoor, van 1991 tot 1994, was hij overigens al even aan de slag bij *Humo*.

Persfotografen en camerajournalisten hebben dan toch beelden kunnen maken van de 19de kamer van de **correctionele rechtbank van Dendermonde**, toen die op 5 januari het proces-Ouwerker aanpakte. De beklagde werd beticht van terroristische activiteiten – zijn aanhouding was met veel aplomb in het nieuws gebracht – maar om veiligheidsredenen verbood de rechtbank aanvankelijk elke beeldopname.

Na protest van de plaatselijke journalisten en de VVJ bond de rechtbank in, en konden beeldjournalisten alsnog fotograferen en filmen bij de aanvang van de rechtszaak. In de marge liet het kabinet van **minister van Justitie Koen Geens** (CD&V) overigens weten dat veiligheidsniveau 3 op zich geen reden is om de mogelijkheden van gerechtsjournalisten bij een proces in te perken.

De AJP, Franstalige zusterorganisatie van de VVJ, stelt zich mee burgerlijke partij voor geweldplegingen op enkele televisiejournalisten van **RTL-TVI** en **France 3**, half januari. De tv-reporters zochten in Molenbeek contact met familie van de pas onlangs geïdentificeerde zelfmoordterrorist die eind vorig jaar mee tekende voor de IS-aanslagen in Parijs.

Enkele mannen beletten de verslaggevers met geweld om hun reportage te maken. De **AJP** zegt in een mededeling dat er geen sprake kan zijn van no-go-zones voor journalisten. "Ook als het gaat over terrorisme, zijn journalisten geen vijanden, maar trachten ze te begrijpen en de feiten zo volledig mogelijk uit te leggen aan het publiek."

Tussen 2010 en 2013 liet de sector van de **geschreven pers** (kranten en tijdschriften) een totale omzetsdaling noteren van 5,3%. Dat becijferden Flancers DC (www.flandersdc.be) en de Antwerp Management School. De **audiovisuele industrie** zag in dezelfde periode zijn omzet stijgen met 10,7%.

De **boekensector** stagneerde zowat met een daling van 0,4%. De grootste daling is weggelegd voor de sector '**reclame en communicatie**': min 7,6% in 2010-2013.

De geschreven pers was volgens dezelfde studie in 2013 goed voor de werkgelegenheid van nagenoeg 6.000 loontrekkenden en ruim 3.600 zelfstandigen. De audiovisuele industrie leverde in dat jaar werk aan bijna 7.000 werknemers en nagenoeg 3.300 freelancers. De auteurs merken op dat terwijl het aantal werknemers in loondienst daalt, er **meer en meer zelfstandigen** werkzaam zijn in de creatieve sectoren.

De rechtbank van Den Haag behandelt momenteel een kort geding dat **Pictoright**, een belangengroep van Nederlandse fotografen, heeft aangespannen tegen **Blendle**, de digitale kiosk die losse persartikelen aanbiedt. Pictoright voert aan dat de auteursrechten van de fotografen die het vertegenwoordigt, onvoldoende zijn *gecleared*.

De Persgroep, die ook in Nederland actief is, sloot zich aan bij Blendle. Voor artikelen die via Blendle worden verkocht, wordt de opbrengst verdeeld tussen de kiosk en de betrokken uitgever a rato

van 30%/70%. Een artikel op Blendle kost tussen 10 en 90 cent, afhankelijk van het medium en de lengte.

De rechtbank van Den Haag doet wellicht uitspraak op **10 februari**. Pictoright blijft weliswaar bereid te praten over een behoorlijke regeling voor het gebruik van auteursrechtelijk beschermde foto's van haar leden.

De grote **Lorenzo Natali persprijs**, waarmee de Europese Commissie journalistiek wil huldigen die mondiale samenwerking en ontwikkeling bevordert, gaat voor 2015 naar de Kameroense journalist **Arison Tamfu**. Hij publiceerde een reportage over het effect van de klimaatopwarming op lokale Afrikaanse gemeenschappen. En over het positieve effect dat hernieuwbare energiebronnen kunnen hebben.

Een deelprijs ging naar de Nederlandse **Ingrid Gercama**, die voor *Het Parool* een Rode Kruis-ploeg volgde die streed tegen ebola. De reportage beschrijft hoe de betrokken hulpverleners, nu ebola overwonnen lijkt, bij hun thuiskomst op een pijnlijke manier worden gemedend en gestigmatiseerd.

Het **politieke bashen** van het VRT-programma *De Afspraak* gaat voort. Aanleiding nu was een ludiek fragmentje waarin een link werd gelegd tussen de cursus 'omgaan met vrouwen', die asielzoekers zouden krijgen, en N-VA-senator en ex-journalist Pol Van Den Driessche. Voor uitleg over die link kan worden verwezen naar *Humo*, dat drie jaar geleden een uitvoerige reportage bracht over PVDD als de 'Vlaamse DSK'.

N-VA-voorzitter **Bart De Wever** bleek niet te houden. "Een framing om van te kotsen", liet hij weten. En: "Hoe kan je nu toch zo dom/onbekwaam/degoutant/laaghartig zijn?"

Hoofdredacteur **Carl Voet** bleef kalm, legde uit hoe de redactionele keuze van het fragment was tot stand gekomen, en bood excuses aan voor zover iemand zich erdoor beledigd zou voelen – wat hoe dan ook niet de bedoeling van *De Afspraak* was.

De Wever zei nog dat hij het niet meer ziet zitten nog naar *De Afspraak* te komen. Zo te zien geldt dat niet voor andere N-VA'ers.

De Amerikaan die op 19 juli vorig jaar de Brusselse journalist **Eric Vancoppenolle** dood reed in Denver, is veroordeeld tot 6 jaar cel. Het gaat om een 21-jarige jongeman die had gedronken. Eric was 47 en werkte voor *Brusselnieuws.be*.

Kranten in Nederland en elders hebben jarenlang stukken over sport gepubliceerd van journalisten die niet blijken te bestaan. De bijdragen werden gesleten door het Nederlandse sportpersbureau **Hakkie-Tikkie Media**.

De oprichter van het persbureau, **Martin van Zaanen**, beweert nu dat hij slordig is geweest bij het controleren van de auteursnamen. Onderzoek van *De Volkskrant* toont intussen aan dat nepnamen vaak worden gebruikt door (sport)journalisten die van een opdrachtgever niet mogen werken voor andere media. Hoe dan ook valt nauwelijks te controleren of en in hoeverre ook de inhoud van de bijdragen klopt.

Ook *De Morgen* publiceerde, eind 2011, een stuk dat door Hakkie-Tikkie Media werd geleverd. Het ging om een interview met de Spaanse topvoetballer **Andrés Iniesta** door ene Oscar Rodriguez. Die blijkt dus niet te bestaan.

Hoofdredacteur **Lisbeth Imbo** bood in de krant haar excuses aan voor de publicatie, "die weliswaar plaatsvond vooraleer de huidige hoofdredactie aan het roer kwam".

En nog even over onszelf. De **VVJ** organiseert onder haar leden een **enquête over haar communicatie**, en meer bepaald over *De Journalist* en de website www.journalist.be. Wat kan beter, in functie van een optimaal bereik? Hou uw mailbox in de gaten, en dank alvast voor uw kostbare feedback!

Word ook in 2016 lid van de Vlaamse Vereniging van Journalisten

Voordelen

- **toegangs- en andere werkfaciliteiten** bij allerlei evenementen
- **service op maat** over je journalistenstatuut
- **essentiële informatie** via het magazine **De Journalist**, de website **journalist.be** en de jaarlijkse **JournalistenAgenda**
- diverse **materiële voordelen**, bijvoorbeeld op het vlak van vervoer

Aandachtspunten

- **behoorlijk bezette en onafhankelijke redacties**
- degelijke **lonen en vergoedingen** voor journalisten
- beheersbare **werkdruk** en een goede work/life-balans
- houvast voor **freelancejournalisten**
- **redactiestatuten, redactieraden en redactiedélégés**

Dankzij de VVJ

- is er een **wettelijk statuut** voor beroepsjournalisten
- bestaat wetgeving ter bescherming van het journalistiek **bronnengeheim**
- genieten loontrekkende beroepsjournalisten van een aanvullend **journalistenpensioen**
- is er een breed basisplatform voor **deontologie en zelfregulering** via de Raad voor de Journalistiek
- kunnen journalisten aanspraak maken op hun **auteursrechten** (i.s.m. de JAM)
- vallen auteursrechten onder een **voordelig belastingtarief**
- beschikken **beeldjournalisten** over een platform en faciliteiten om zich kenbaar te maken (i.s.m. VVB)

Ga voor meer informatie naar www.journalist.be

Lidgelden 2016

Beroepsjournalist	€115
<i>Beroepsjournalist zonder VVJ-lidmaatschap</i>	€50 (+€50)
Stagiair	€80
Erelid (oud-journalist)	€60
Persmedewerker (journalist in bijberoep)	€65
Docent journalistiek	€60
Student journalistiek	€50
Technicus (T-kaart)	€65

Vlaamse Vereniging van Journalisten

Zennestraat 21 – 1000 Brussel

www.journalist.be

info@journalist.be

02 777 08 40

**Gelieve te betalen via overschrijving op
rekeningnummer BE33 2100 3197 0646 van de VVJ
met vermelding van je erkennings- of lidnummer** 20